

Τράπεζα θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13858

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

1. Ο αμεσότερος κίνδυνος που απειλούσε το Βυζάντιο, όταν ο Ηράκλειος ανέβηκε στον θρόνο, ήταν οι Άραβες.
2. Οι «κακώσεις» του αυτοκράτορα Νικηφόρου Α΄ στόχευαν στην ανόρθωση της οικονομίας του Βυζαντίου
3. Στην κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι δυναστικές διαφορές των Βυζαντινών αυτοκρατόρων.
4. Ο αναγεννησιακός άνθρωπος θεωρεί ασήμαντο τον ρόλο της εκπαίδευσης.
5. Ο Αμέρικο Βεσπούτσι ήταν ο πρώτος θαλασσοπόρος που έφτασε στην Αμερική.

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Λ (ο μεγαλύτερος κίνδυνος για το Βυζάντιο ήταν οι Άραβες) **2. (Σ), 3. (Σ) 4. Λ** (η εκπαίδευση είναι πολύ σημαντική για τον αναγεννησιακό άνθρωπο) **5. Λ** (πρώτος στην αμερικανική ήπειρο έφτασε ο Κολόμβος, αλλά ήταν πεπεισμένος ότι έφτασε στην Ινδία).

(2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις περισσεύουν): Σερβία, Μοραβία, Μεθόδιος, Νικόλαος, Ρατισλάβος, Βόρης, Φώτιος, Σέργιος.

Οι Βυζαντινοί ιεραπόστολοι Κωνσταντίνος-Κύριλλος και ο αδελφός του _____ εναπόθεσαν τα πρώτα σπέρματα του Χριστιανισμού στη _____, ύστερα από πρόσκληση του ηγεμόνα της χώρας _____. Ο Κωνσταντίνος μάλιστα μετέφρασε την Αγία Γραφή στα σλαβονικά. Την ίδια εποχή βαπτίστηκε στην Κωνσταντινούπολη ο Βούλγαρος ηγεμόνας _____. Ο πατριάρχης _____ για να αποτρέψει

την ένταξη της Βουλγαρίας στη σφαίρα επιρροής της Ρώμης, κατηγόρησε τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία για θέματα λατρείας και εκκλησιαστικής τάξης, και ο πάπας αναθεματίστηκε (Πρώτο Σχίσμα).

(μονάδες 5)

Απάντηση: Μεθόδιος, Μοραβία, Ρατισλάβου, Βόρης, Φώτιος

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: αλληλέγγυον, φυσιοκράτες.

Αλληλέγγυον: νόμος που επιβλήθηκε από τους Μακεδόνες και αποτέλεσε το μεγαλύτερο πλήγμα κατά των Δυνατών. Το αλληλέγγυον υποχρέωνε τους εύπορους γείτονες να καταβάλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας. (η απάντηση στη σελ. 39 του σχολικού βιβλίου)

Φυσιοκράτες: Οικονομολόγοι, οπαδοί της φιλελεύθερης οικονομίας. Σύμφωνα με τους φυσιοκράτες που θεωρούσαν τη γεωργία ως βασική πηγή πλούτου, έπρεπε και στην οικονομία να εφαρμοστούν οι νόμοι της φύσης, που δεν εμποδίζουν την ελεύθερη οικονομική δραστηριότητα. Οι σπουδαιότεροι φυσιοκράτες ήταν ο Κεναί (1694-1774), ο Γκουρναί (1712-1759) και ο Τυργκό (1727-1781). Είναι φανερό ότι ο αγροτικός χαρακτήρας της γαλλικής οικονομίας επηρέασε τους Γάλλους αυτούς οικονομολόγους στη διαμόρφωση της οικονομικής τους αντίληψης. (η απάντηση στη σελ. 170 του σχολικού βιβλίου)

(μονάδες 7+8=15)

ΘΕΜΑ 2

2.α. Να εξηγήσετε με ποιους τρόπους ασκούσε τη διπλωματία το Βυζαντινό κράτος.

Σήμερα σε όλα τα κράτη υπάρχουν μόνιμες διπλωματικές αντιπροσωπείες άλλων κρατών (πρεσβείες και προξενεία) που ασχολούνται με διακρατικά προβλήματα. Αυτό δεν συνέβαινε στον Μεσαίωνα. Κάθε διακρατικό ζήτημα ρυθμιζόταν με ευκαιριακή αποστολή πρέσβων. Πάντως οι πρεσβευτές ήταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του Μεσαίωνα, πρόσωπα σεβαστά και απαραβίαστα, όπως και σήμερα. Για να στηρίξει την ασφάλειά του και τη διεθνή δύναμή του, το Βυζάντιο κατέφευγε συχνά στις υπηρεσίες μιας πολύ επιδέξιας διπλωματίας. Η βυζαντινή διπλωματία, εκτός από τη συχνότατη αποστολή πρέσβων σε ξένες χώρες, χρησιμοποιούσε ένα ευρύτατο φάσμα από τρόπους και μέσα, για να επιτύχει τους σκοπούς της. Τέτοια μέσα ήταν οι χορηγίες (σε χρήμα ή δώρα) στους ξένους ηγεμόνες, η σύναψη συμμαχιών (που βασιζόνταν συχνά σε επιγαμίες) και εμπορικών συνθηκών και, το σπουδαιότερο, Ο εκχριστιανισμός άλλων λαών. Ο αυτοκράτορας χάραζε τις κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής

πολιτικής. Ο Λογοθέτης του Δρόμου, στενός συνεργάτης του αυτοκράτορα, ήδη από τον 7ο αιώνα, ήταν υπεύθυνος για την υποδοχή ξένων πρεσβευτών, τον ορισμό των μελών των βυζαντινών πρεσβειών κ.ά.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 42 του σχολικού βιβλίου)

(μονάδες 12)

2.β. Ποιοι λόγοι οδήγησαν τους Ευρωπαίους στην αναζήτηση νέων δρόμων προς την Ανατολή;

(μονάδες 13)

Ήδη από τον Μεσαίωνα οι Ευρωπαίοι έμποροι, ακολουθώντας το δρόμο του μεταξιού προς την Κίνα, είχαν σχηματίσει για την Ασία την εικόνα μιας μυστηριώδους και πλουσιότατης περιοχής της γης. Τη φαντασία των Ευρωπαίων είχε εξάψει και το έργο του Μάρκο Πόλο (1254-1324) *Βιβλίο των θαυμάτων*, στο οποίο ο τολμηρός εξερευνητής αφηγείται με μυθιστορηματικό τρόπο τις εντυπώσεις του από το εικοσαετές ταξίδι του (1271-1291) σε χώρες της Ανατολής.

Η κυριαρχία, όμως, των Οθωμανών Τούρκων στη δυτική Ασία και στις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου απέκλεισε τους δρόμους επικοινωνίας με αποτέλεσμα να είναι δύσκολη, αν όχι αδύνατη, η μεταφορά ασιατικών προϊόντων προς την Ευρώπη.

Παράλληλα ο μονοπωλιακός έλεγχος του εμπορίου των μπαχαρικών στη Μεσόγειο από τους Βενετούς και τους Άραβες και η έλλειψη πολύτιμων μετάλλων στην Ευρώπη, καθιστούσαν αναγκαία την αναζήτηση καινούριων δρόμων προς τις χώρες της Ανατολής.

Εξάλλου, η πορεία προς τη διαμόρφωση εθνικών κρατών και ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των μοναρχών οδήγησαν τις ευρωπαϊκές χώρες στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση του εμπορίου τους και της οικονομικής τους δύναμης. Μέσα στο πλαίσιο αυτό τα περισσότερα οργανωμένα εξερευνητικά ταξίδια χρηματοδοτήθηκαν άμεσα ή έμμεσα από ηγεμόνες.

Η Ισπανία και η Πορτογαλία, εκμεταλλευόμενες και την πλεονεκτική γεωγραφική θέση τους, πρωτοστάτησαν στον τομέα αυτό.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 122-123 του σχολικού βιβλίου.)

Επιμέλεια: Χαϊρέτη Αγγελική